Kolmapäev, 11. november 2015

P8_TA(2015)0395

Valimisi käsitleva ELi õiguse reformimine

Euroopa Parlamendi 11. novembri 2015. aasta resolutsioon valimisi käsitleva Euroopa Liidu õiguse reformimise kohta (2015/2035(INL))

(2017/C 366/02)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlevat akti (edaspidi „valimisi käsitlev akt"), mis on lisatud nõukogu 20. septembri 1976. aasta muudetud otsusele ([1]), eelkõige selle artiklit 14,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 9, 10 ja 14 ning artikli 17 lõiget 17 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 22, artikli 223 lõiget 1 ja artiklit 225, ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitleva protokolli nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) artiklit 2,

— võttes arvesse Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokolli nr 7,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi valimise korda käsitlevaid varasemaid resolutsioone ja eeskätt oma 15. juuli 1998. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi liikmete valimise ühiseid põhimõtteid hõlmava valimismenetluse kavandi kohta ([2]), 22. novembri 2012. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimiste kohta ([3]) ja 4. juuli 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimiste praktiliste aspektide parema korralduse kohta ([4]),

— võttes arvesse oma 13. märtsi 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi koosseisu kohta 2014. aasta valimisi silmas pidades ([5]),

— võttes arvesse komisjoni 12. märtsi 2013. aasta soovitust 2013/142/EL Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikuma ja tõhusama läbiviimise kohta ([6]),

— võttes arvesse komisjoni 8. mai 2015. aasta teatist „Euroopa Parlamendi 2014. aasta valimisi käsitlev aruanne" (COM(2015)0206),

— võttes arvesse valimisi käsitleva Euroopa Liidu õiguse reformimise Euroopa lisaväärtuse hinnangut ([7])

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni 20. oktoobri 2010. aasta suhete raamkokkulepet ([8]),

— võttes arvesse nõukogu 6. detsembri 1993. aasta direktiivi 93/109/EÜ, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel ([9]),

---

([1]) Nõukogu otsus 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 1), mida on muudetud nõukogu otsusega 93/81/Euratom, ESTÜ, EMÜ (EÜT L 33, 9.2.1993, lk 15) ja nõukogu otsusega 2002/772/EÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1).
([2]) EÜT C 292, 21.9.1998, lk 66.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2012)0462.
([4]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0323.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0082.
([6]) ELT L 79, 21.3.2013, lk 29.
([7]) PE 558.775 (http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2015/558775/EPRS_IDA(2015)558775_EN.pdf)
([8]) ELT L 304, 20.11.2010, lk 47.
([9]) EÜT L 329, 30.12.1993, lk 34.

Kolmapäev, 11. november 2015

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist ([1]), ja eriti selle artikleid 13, 21 ja 31,

— võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, ja eriti selle artikleid 11, 23 ja 39,

— võttes arvesse kodukorra artikleid 45 ja 52,

— võttes arvesse põhiseaduskomisjoni raportit (A8-0286/2015),

A. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikliga 223 antakse Euroopa Parlamendile õigus algatada oma valimismenetluse reformimine eesmärgiga töötada välja ühine kord, mida kohaldatakse kogu liidus, või kord, mis põhineb kõigile liikmesriikidele ühistel põhimõtetel, ning anda reformile oma nõusolek;

B. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimiste korra reformimise eesmärk peaks olema suurendada Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikku ja riigiülest mõõdet ning liidu otsustusprotsessi demokraatlikku legitiimsust, tugevdada liidu kodakondsuse kontseptsiooni, parandada Euroopa Parlamendi toimimist ja liidu juhtimist, muuta Euroopa Parlamendi töö legitiimsemaks, tõhustada valimiste võrdsuse ja võrdsete võimaluste põhimõtteid, suurendada Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimise süsteemi tõhusust ning tuua Euroopa Parlamendi liikmed lähemale oma valijatele, eriti kõige noorematele neist;

C. arvestades, et valimismenetluse reformi puhul tuleb järgida subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtteid ning eesmärgiks ei tohi olla ühtsuse kehtestamine ainult ühtsuse pärast;

D. arvestades, et otsestele ja üldistele valimistele tugineva ühtse valimismenetluse väljatöötamise võimalus on aluslepingutes sätestatud alates 1957. aastast;

E. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimiste pidevalt vähenev valimisaktiivsus, eriti noorimate valijate hulgas, ja valijate huvipuudus ELi asjade suhtes seab ohtu Euroopa tuleviku, ning arvestades, et seepärast on vaja ideid, mis aitavad elavdada Euroopa demokraatiat;

F. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimismenetluse tegelik ühtlustamine kõigis liikmesriikides võib aidata paremini edendada kõigi ELi kodanike õigust osaleda võrdsetel alustel liidu demokraatias ja tugevdada samas Euroopa integratsiooni poliitilist mõõdet;

G. arvestades, et Euroopa Parlamendi pädevusi on alates esimestest otsestest valimistest 1979. aastal järk-järgult laiendatud, ning arvestades, et nüüd on Euroopa Parlamendil – peamiselt Lissaboni lepingu jõustumise tulemusel – nõukoguga võrdne kaasseadusandja staatus enamikus liidu poliitikavaldkondades;

H. arvestades, et Lissaboni leping muutis Euroopa Parlamendi liikmete mandaati, tehes neist liidu kodanike otsesed esindajad ([2]) ja seega ei ole nad enam lihtsalt „ühenduseks liitunud riikide rahvaste esindajad“ ([3]);

I. arvestades, et valimisi käsitleva akti ainus reform toimus 2002. aastal, kui võeti vastu nõukogu otsus 2002/772/EÜ, Euratom ([4]), millega liikmesriikidelt nõutakse valimiste läbiviimist võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle võtet, ning millega kaotati Euroopa Parlamendi liikmete topeltmandaat; arvestades, et ühtlasi anti liikmesriikidele selgesõnaliselt õigus moodustada riigi tasandil valimisringkondi ja kehtestada siseriiklik künnis, mis ei ületada viit protsenti antud häältest;

([1]) ELT L 317, 4.11.2014, lk 1.
([2]) ELi lepingu artikli 10 lõige 2 ja artikli 14 lõige 2.
([3]) Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 189 lõige 1.
([4]) Nõukogu 25. juuni 2002. aasta ja 23. septembri 2002. aasta otsus 2002/772/EÜ, Euratom, millega muudetakse esindajate otsest ja üldist Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti, mis on lisatud otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1).

J. arvestades, et üldist kokkulepet tõeliselt ühtse valmismenetluse kohta ei ole veel saavutatud, kuigi valimissüsteemide teatav lähenemine on järk-järgult toimunud, muu hulgas selliste teiseste õigusaktide vastuvõtmise tulemusena, nagu nõukogu direktiiv 93/109/EÜ;

K. arvestades, et liidu kodakondsuse mõiste, mis võeti põhiseaduslikus korras ametlikult kasutusele Maastrichti lepinguga 1993. aastal, näeb ette liidu kodanike õiguse osaleda Euroopa Parlamendi valimistel ja kohalikel valimistel oma liikmesriigis ning elukohajärgses liikmesriigis selle riigi kodanikega võrdsetel tingimustel ([1]); arvestades, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta, millel on nüüd Lissaboni lepingu kohaselt siduv õigusjõud, on seda õigust kinnistanud;

L. arvestades, et neile reformidele vaatamata reguleeritakse Euroopa Parlamendi valimisi endiselt suures osas siseriiklike seadustega, valimiskampaaniad on jätkuvalt siseriiklikud ja Euroopa tasandi erakonnad ei saa piisaval määral täita oma aluslepingust tulenevat mandaati ja „aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele ja liidu kodanike tahte väljendamisele“, nagu nõutakse ELi lepingu artikli 10 lõikes 4;

M. arvestades, et Euroopa tasandi erakondadel on kõige paremad võimalused „aidata kaasa euroopaliku poliitilise teadvuse kujundamisele“ ning seetõttu peaks neil olema Euroopa Parlamendi valimiskampaaniates silmapaistvam roll, et parandada nende nähtavust ja näidata seost konkreetse riigi erakonna poolt hääletamise ja mõju vahel, mis sellel on Euroopa tasandi fraktsiooni suurusele Euroopa Parlamendis;

N. arvestades, et Euroopa Parlamendi valimistele kandidaatide nimetamise kord on liikmesriigiti ja erakonniti väga erinev, eriti läbipaistvuse ja demokraatlike standardite vallas, ehkki avatud, läbipaistev ja demokraatlik menetlus kandidaatide valimisel on suure tähtsusega poliitilise süsteemi vastu usalduse tekkimise seisukohast;

O. arvestades, et tähtajad valimisnimekirjade lõplikuks vormistamiseks Euroopa Parlamendi valimiste eel on liikmesriigiti väga erinevad ning ulatuvad praegu 17 päevast 83 päevani ning see paneb kandidaadid ja valijad üle kogu liidu ebavõrdsesse olukorda, arvestades aega, mil neil on võimalik kampaaniat teha või hääletamisvalikute üle mõelda;

P. arvestades, et tähtajad valijate nimekirjade lõplikuks vormistamiseks Euroopa Parlamendi valimiste eel on liikmesriigiti väga erinevad ja see võib teha raskeks või isegi võimatuks liikmesriikidevahelise teabevahetuse valijate kohta (mis on vajalik topeltvalimise ärahoidmiseks);

Q. arvestades, et ühise valimisringkonna moodustamine, kus iga valimisnimekirja eesotsas oleks vastava poliitilise ühenduse kandidaat Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale, aitaks Euroopa demokraatiat oluliselt tugevdada ja komisjoni presidendi valimist veelgi rohkem legitimeerida;

R. arvestades, et kehtivad Euroopa Parlamendi valimiste eeskirjad võimaldavad kehtestada Euroopa Parlamendi valimistel mittekohustuslikuks künniseks kuni viis protsenti antud häältest, ning arvestades, et 15 liikmesriiki on seda võimalust kasutanud ja kehtestanud künniseks kolm kuni viis protsenti; arvestades, et väiksemates liikmesriikides ja nendes liikmesriikides, mis on jagatud valimisringkondadeks, on tegelik künnis siiski üle kolme protsendi, isegi kui seaduslikku künnist ei ole kehtestatud; arvestades, et kohustuslike künniste kehtestamist peetakse põhiseaduslike tavade kohaselt seaduslikuks viisiks tagada parlamendi toimimisvõime;

S. arvestades, et kuigi valimisi käsitleva akti artikli 10 lõikega 2 keelatakse selgesõnaliselt valimistulemuste enneaegne avaldamine, on neid tulemusi minevikus avalikustatud; arvestades, et hääletamise ühtne lõpetamisaeg kõigis liikmesriikides aitaks tugevasti kaasa Euroopa Parlamendi valimiste ühtse euroopaliku iseloomu kujundamisele ja vähendaks võimalust, et mõne liikmesriigi valimistulemuste avalikustamine enne hääletamise lõppemist kõigis liikmesriikides mõjutaks valimistulemusi;

([1]) ELi toimimise lepingu artikli 20 lõige 2.

Kolmapäev, 11. november 2015

T. arvestades, et esimesed ametlikud valimistulemuste prognoosid tuleks teha teatavaks üheaegselt kõigis liikmesriikides valimiste ajavahemiku viimasel päeval kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi;

U. arvestades, et ühise Euroopa valimispäeva kehtestamine näitaks paremini seda, kuidas kodanikud osalevad valimistel üle kogu liidu, tugevdaks osalusdemokraatiat ja aitaks korraldada ühised üleeuroopalised valimised;

V. arvestades, et Lissaboni lepinguga kehtestati uus põhiseaduslik kord, millega Euroopa Parlamendile anti õigus valida Euroopa Komisjoni president ([1]) pelgalt nõusoleku andmise asemel; arvestades, et 2014. aasta valimistel loodi selle kohta oluline pretsedent ja on näidanud, et juhtivate kandidaatide nimetamine suurendab kodanike huvi Euroopa Parlamendi valimiste vastu;

W. arvestades, et Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale juhtivate kandidaatide nimetamine loob seose liikmesriigis antud häälte ja Euroopa temaatikaga ning annab liidu kodanikele võimaluse teha teadlik valik eri poliitiliste programmide vahel; arvestades, et juhtivate kandidaatide määramine avatud ja läbipaistval viisil suurendab demokraatlikku legitiimsust ja vastutust;

X. arvestades, et sellele ametikohale juhtivate kandidaatide nimetamise ja valimise korras avaldub selgelt Euroopa demokraatia ning see peaks olema valimiskampaania lahutamatu osa;

Y. arvestades, et Euroopa tasandi erakondade kandidaatide nimetamise tähtaeg tuleks sätestada valimisi käsitlevas aktis, ja arvestades, et juhtivad kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale peaksid olema kandidaadid Euroopa Parlamendi valimistel;

Z. arvestades, et mitte kõik liikmesriigid ei anna oma kodanikele võimalust välismaalt hääletada ning nendes riikides, kus see võimalus on, erinevad hääletamisõiguse äravõtmise tingimused suuresti; arvestades, et kõigile väljaspool liitu elavatele liidu kodanikele valimistel osalemise õiguse andmine aitaks suurendada valimiste võrdsust; arvestades siiski, et liikmesriikidel on vaja paremini kooskõlastada oma haldussüsteeme, et valijatel ei oleks võimalik hääletada kaks korda kahes eri liikmesriigis;

AA. arvestades, et 13 liikmesriigil ei ole kehtestatud nõuetekohaseid riigisiseseid õigusnorme, mis välistaks liikmesriikide topeltkodakondsusega liidu kodanike kahel korral hääletamise, mis on vastuolus valimisi käsitleva akti artikliga 9;

AB. arvestades, et ELi tasandil tuleks moodustada liikmesriikide kontaktasutuste võrgustikuna toimiv valimisametkond, sest see teeks kättesaadavamaks teabe Euroopa Parlamendi valimiste suhtes kehtivate õigusnormide kohta ning muudaks protsessi kooskõlastatumaks ja suurendaks valimiste Euroopa mõõdet; arvestades, et seepärast palutakse komisjonil uurida, milliseid praktilisi samme on vaja astuda sellise liidu tasandi ametkonna moodustamiseks;

AC. arvestades, et liikmesriikide erinevatest põhiseaduslikest tavadest ja valimistraditsioonidest tulenevalt on valimistel kandideerida lubatud isikute vanuse alampiir 28 liikmesriigis vahemikus 18–25 ning valimisõiguslike isikute vanuse alampiir vahemikus 16–18; arvestades, et valimisea ja kandidaatide vanuse alampiiri ühtlustamine oleks väga soovitatav liidu kodanikele tegeliku valimiste võrdsuse võimaldamiseks ning see võimaldaks hoida ära diskrimineerimise kõige põhilisemas kodakondsuse valdkonnas, milleks on õigus osaleda demokraatlikus protsessis;

AD. arvestades, et ametlik erakondade moodustamine ja tugevdamine liidu tasandil soodustab Euroopa poliitilise teadlikkuse suurenemist ja annab väljundi liidu kodanike soovidele, ning arvestades, et see on samuti aidanud kaasa valimissüsteemide järkjärgulisele lähenemisele;

([1]) ELi lepingu artikli 17 lõige 7.

AE. arvestades, et hääletamine kirja teel, elektrooniliselt ja interneti kaudu muudaks Euroopa Parlamendi valimised tõhusamaks ja valijate jaoks huvipakkuvamaks, eeldusel et tagatakse kõige kõrgemad võimalikud andmekaitsestandardid;

AF. arvestades, et enamikus liikmesriikides võivad täitevvõimu esindajad taotleda oma riigi parlamenti valimist, ilma et nad peaksid oma institutsioonilise tegevuse peatama;

AG. arvestades, et ehkki aastast 1979 on tehtud pidevalt edusamme parlamendikohtade tasakaalustatud jaotumisel naiste ja meeste vahel, on liikmesriigiti selles osas märkimisväärseid erinevusi, kusjuures kümnes liikmesriigis on vähem esindatud sugupoole esindatus alla 33 %; arvestades, et Euroopa Parlamendi praegune koosseis, kus naisi on vaid 36,62 %, ei ole vastavuses põhiõiguste hartaga kaitstud soolise võrdsuse väärtuste ja eesmärkidega;

AH. arvestades, et tuleb saavutada naiste ja meeste võrdsus, mis on üks liidu alusväärtusi, ehkki vaid väga vähesed liikmesriigid on lisanud selle põhimõtte oma riigi valimisseadustesse; arvestades, et sookvoodid ja sooliselt koosseisult võrdsed nimekirjad poliitiliste otsuste tegemisel on osutunud väga tõhusaks vahendiks võitluses diskrimineerimise ja soolise tasakaalustamatuse vastu võimu tasandil ning demokraatliku esindatuse parandamisel poliitilisi otsuseid tegevates organites;

AI. arvestades, et Euroopa Liidu lepingus sätestatud kahaneva proportsionaalsuse põhimõte on aidanud oluliselt kaasa kõigi liikmesriikide ühise vastutuse suurenemisele Euroopa projekti eest,

1. on otsustanud reformida oma valimiste korda aegsasti enne 2019. aasta valimisi eesmärgiga suurendada Euroopa Parlamendi valimiste demokraatlikku ja riigiülest mõõdet ning ELi otsustusprotsessi demokraatlikku legitiimsust, tugevdada liidu kodakondsuse kontseptsiooni ja valimiste võrdsust, edendada esindusdemokraatia põhimõtet ja liidu kodanike otsest esindatust Euroopa Parlamendis vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 10, parandada Euroopa Parlamendi toimimist ja liidu juhtimist, muuta Euroopa Parlamendi töö legitiimsemaks ja tõhusamaks, suurendada Euroopa Parlamendi valimiste läbiviimise süsteemi tõhusust, suurendada Euroopa Parlamendi koosseisu tasakaalustatust ja tagada võimalikult suurel määral valimiste võrdsus ja liidu kodanike osalemine;

2. teeb ettepaneku suurendada Euroopa tasandi erakondade nähtavust nende nimede ja logode paigutamisega hääletussedelitele ning soovitab teha sama valimiskampaania tele- ja raadioülekannete, plakatite ja Euroopa Parlamendi valimiskampaanias kasutatava muu materjaliga, eriti riigi tasandi erakondade programmidega, kuna sellised meetmed suurendaksid Euroopa Parlamendi valimiste läbipaistvust ja nende läbiviimise demokraatlikkust, sest kodanikud saavad selgesti näha, millist mõju nende antav hääle avaldab Euroopa tasandi erakondade poliitilisele mõjukusele ja nende suutlikkusele moodustada fraktsioone Euroopa Parlamendis;

3. arvab samas, et Euroopa Liidu subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kohustust arvesse võttes peaksid Euroopa Parlamendi valimistel konkureerivad piirkondade erakonnad järgima seda tava ja piirkondade ametivõime tuleks ergutada sellega seoses kasutama ametlikult tunnustatud piirkondlikke keeli;

4. julgustab liikmesriike hõlbustama Euroopa tasandi erakondade ja nende juhtivate kandidaatide osalemist valimiskampaanias, eriti televisioonis ja muudes meediakanalites;

5. on otsustanud seada valmisnimekirjade koostamise ühtseks miinimumtähtajaks 12 nädalat enne valimispäeva, et suurendada valimiste võrdsust ja anda kandidaatidele ning valijatele üle kogu liidu ühevõrra aega ettevalmistuste tegemiseks ning valimiseelseks kaalutlemiseks; ergutab liikmesriike mõtlema sellele, kuidas tagada Euroopa Parlamendi valimiskampaania suhtes kohaldatavate õigusnormide lähendamine;

6. peab väga oluliseks seda, et kõikide tasandite erakonnad kasutaksid kandidaatide valimisel demokraatlikku ja läbipaistvat korda; soovitab liikmesriikide erakondadel valida Euroopa Parlamendi valimistele esitatavad kandidaadid demokraatlikul hääletusel;

Kolmapäev, 11. november 2015

7. teeb ettepaneku kehtestada kohustuslik kolme- kuni viieprotsendiline künnis kohtade jagamiseks ühe valimisringkonnaga liikmesriikides ning nimekirjasüsteemi kasutavates valimisringkondades, kus on rohkem kui 26 kohta; peab seda meedet oluliseks Euroopa Parlamendi toimimise tagamiseks, kuna sellega hoitakse ära edasine killustumine;

8. teeb, vaatamata asjaolule, et liikmesriikidel on õigus määrata kindlaks valimiste päev või päevad valimiste toimumise aja kestel, ettepaneku lõpetada hääletus kõigis liikmesriikides kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi Euroopa Parlamendi valimiste pühapäeval, kuna sellega tagatakse valimisi käsitleva akti artikli 10 lõike 2 nõuetekohane kohaldamine ja vähendatakse võimalust, et mõne liikmesriigi valimistulemuste avalikustamine enne hääletuse lõppemist kõigis liikmesriikides mõjutaks valimiste tulemusi; pooldab seda, et valimistulemuste enneaegse teatamise keeld jääks kehtima kõikides liikmesriikides;

9. on otsustanud kehtestada ühise tähtaja Euroopa tasandi erakondade juhtivate kandidaatide nimetamiseks 12 nädalat enne Euroopa Parlamendi valimisi, et oleks võimalik tutvustada nende valimisprogramme, korraldada kandidaatide poliitilisi arutelusid ja viia läbi valimiskampaaniaid üle kogu ELi; on seisukohal, et juhtivate kandidaatide nimetamine on oluline osa valimiskampaaniast, kuna Euroopa Parlamendi valimiste tulemused ja Euroopa Komisjoni presidendi valimine on kaudselt seotud, nagu on sätestatud Lissaboni lepingus;

10. on otsustanud kehtestada ühise kaheksanädalase tähtaja valijate nimekirjade lõplikuks vormistamiseks ja kuuenädalase tähtaja liikmesriigis valijate nimekirja eest vastutavatele asutustele teabe vahetamiseks topeltkodakondsusega liidu kodanike ja mõnes teises liikmesriigis elavate liidu kodanike kohta;

11. teeb ettepaneku suurendada valimiste usaldusväärsust, seades mõistlikud piirid valimiskampaania kuludele selliselt, et need võimaldaksid vajalikul määral tutvustada erakondi, kandidaate ja nende valimisprogrammi;

12. teeb ettepaneku anda kõigile, sealhulgas kolmandas riigis elavatele või töötavatele liidu kodanikele õigus Euroopa Parlamendi valimistel hääletada; on seisukohal, et see annaks lõpuks kõigile liidu kodanikele sama õiguse hääletada Euroopa Parlamendi valimistel samadel tingimustel, sõltumata nende elukohast või kodakondsusest;

13. kutsub liikmesriike siiski paremini kooskõlastama oma haldussüsteeme, et valijatel ei oleks võimalik hääletada kaks korda kahes eri liikmesriigis;

14. ergutab liikmesriike lubama kirja teel, elektroonilist ja interneti kaudu häälestamist, et suurendada kõigi kodanike osalemist ja teha see neile lihtsamaks, eriti piiratud liikumisvõimega isikutele ja inimestele, kes elavad või töötavad ELi liikmesriigis, mille kodanikud nad ei ole, või kolmandas riigis tingimusel, et võetaks vajalikke meetmeid sellisel viisil hääletamisvõimaluse kasutamise korral võimaliku pettuse ennetamiseks;

15. soovitab liikmesriikidel järgmise sammuna kaaluda võimalust ühtlustada valimisõiguslike isikute vanuse alampiir ja kehtestada selleks 16 aastat, et veelgi edendada valimiste võrdsust liidu kodanike seas;

16. kutsub läbi vaatama Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni suhete raamkokkuleppe, et kohandada eeskirju seoses komisjoni volinikega, kes kandideerivad valimistel Euroopa Parlamenti, et mitte pärssida komisjoni institutsioonilist tõhusust valimiste ajal, hoides seejuures ära institutsiooni ressursside väärkasutuse;

17. on kindlalt otsustanud anda Euroopa Parlamendile õiguse määrata pärast nõukoguga konsulteerimist kindlaks Euroopa Parlamendi valimiste toimumise aeg;

18. ergutab liikmesriike võtma vastu asjakohase õigusraamistiku, et tagada kõrgeimal tasemel informatiivne, aus ja objektiivne meediakajastus valimiskampaania ajal eeskätt avalik-õiguslikus ringhäälingus; peab seda väga oluliseks, sest see võimaldab ELi kodanikel teha teadliku valiku omavahel võistlevate poliitiliste programmide hulgast; peab selle eesmärgi saavutamise seisukohast tähtsaks iseregulatsiooni vahendeid, nagu käitumisjuhendid;

19. nõuab õigusnormide karmistamist, et tagada erakondade vaheline vaba ja takistamatu konkurents ning suurendada meedia pluralismi ja avaliku teenistuse neutraalsust valimisprotsessi suhtes kõikidel tasanditel;

20. rõhutab, et oluline on suurendada naiste osalust poliitiliste otsuste tegemisel ja suurendada naiste esindatust Euroopa Parlamendi valimistel; kutsub seepärast liikmesriike ja liidu institutsioone võtma kõiki vajalikke meetmeid naiste ja meeste võrdsuse põhimõtte edendamiseks kogu valimisprotsessi jooksul; rõhutab sellega seoses sooliselt tasakaalustatud valimisnimekirjade tähtsust;

21. ergutab liikmesriike võtma meetmeid etniliste, keeleliste ja muude vähemuste piisava esindatuse tagamiseks Euroopa Parlamendi valimistel;

22. peab soovitavaks luua Euroopa valimisametkond, millele antakse ülesanne koondada teavet Euroopa Parlamendi valimiste kohta, teha järelevalvet valimiste toimumise üle ja hõlbustada teabevahetust liikmesriikide vahel;

23. on otsustanud, et Euroopa Parlamendi liikme ametikoht peaks samuti olema ühitamatu piirkonna parlamendi või seadusandlike volitustega kogu liikme ametikohaga;

24. tuletab meelde, et komisjoni soovitustele vaatamata ei ole liikmesriigid endiselt jõudnud kokkuleppele ühise valimispäeva suhtes; ergutab liikmesriike tegema jõupingutusi selles küsimuses kokkuleppele jõudmiseks;

25. esitab nõukogule lisas ettepaneku muuta Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlevat akti ([1]);

26. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Ülemkogule, nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele.

([1]) Käesoleva ettepaneku lisas toodud muudatusettepanekud põhinevad konsolideeritud versioonil, mille koostamisel võttis Euroopa Parlamendi õigusteenistus aluseks otsestel ja üldistel valimistel esindajate assambleesse valimist käsitleva akti (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 5), mida on muudetud otsusega 93/81/Euratom, ESTÜ, EMÜ, millega muudetakse esindajate otsest ja üldist Euroopa Parlamenti valimist käsitlevat akti, mis on lisatud nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 33, 9.2.1993, lk 15), ning nõukogu 25. juuni ja 23. septembri 2002. aasta otsusega 2002/772/EÜ, Euratom (EÜT L 283, 21.10.2002, lk 1). See erineb Euroopa Liidu Ametlike Väljaannete Talituse koostatud konsolideeritud versioonist (CONSLEG. 1976X1008-23/09/2002) kahes punktis: artikli 7 lõikesse 1 lisatakse taane „– Regioonide Komitee liige“, mis tuleneb Amsterdami lepingu artiklist 5 (EÜT C 340, 10.11.1997), ja artiklid nummerdatakse ümber vastavalt nõukogu otsuse 2002/772/EÜ, Euratom artikli 2 lõikele 1.

Kolmapäev, 11. november 2015

LISA

Ettepanek võtta vastu

NÕUKOGU OTSUS,

millega muudetakse Euroopa Parlamendi liikmete valimist otsestel ja üldistel valimistel käsitlevat akti

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 223 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut,

toimides seadusandliku erimenetluse kohaselt,

ning arvestades, et rakendada tuleks Euroopa Liidu toimimise lepingu sätteid valimismenetluse kohta,

ON VASTU VÕTNUD järgmised sätted ja soovitab liikmesriikidel need heaks kiita kooskõlas oma vastavate põhiseadusest tulenevate nõuetega.

Artikkel 1

Otsestel ja üldistel valimistel esindajate Euroopa Parlamenti valimist käsitlevalt akti, mis on lisatud nõukogu otsusele 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom ([1]), muudetakse järgmiselt:

1) Artikli 1 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Igas liikmesriigis valitakse Euroopa Parlamendi liikmed liidu kodanike esindajatena võrdelise esindatuse põhjal, kasutades nimekirjasüsteemi või üksiku ülekantava hääle meetodit.“.

2) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 2a

Nõukogu teeb ühehäälselt otsuse ühise valimisringkonna kohta, kus iga valimisnimekirja eesotsas on vastava poliitilise ühenduse kandidaat Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale.“

3) Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Valimisringkondades ja ühe valimisringkonnaga liikmesriikides, kus kasutatakse nimekirjasüsteemi ja kus on rohkem kui 26 kohta, kehtestavad liikmesriigid kohtade jagamiseks künnise, mis ei ole väiksem kui kolm protsenti ega ületa viit protsenti selles valimisringkonnas või asjaomases ühe valimisringkonnaga liikmesriigis antud häältest.“.

([1]) Nõukogu 20. septembri 1976. aasta otsus 76/787/ESTÜ, EMÜ, Euratom (EÜT L 278, 8.10.1976, lk 1).

4) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 3a

Iga liikmesriik kehtestab tähtaja Euroopa Parlamendi valimisele esitatavate kandidaatide nimekirja koostamiseks. Nimetatud tähtaeg peab olema vähemalt 12 nädalat enne artikli 10 lõikes 1 osutatud valimiste toimumise aega.

Artikkel 3b

Valijate nimekirja koostamise ja lõpliku vormistamise tähtaeg on kaheksa nädalat enne esimest valimispäeva.

Artikkel 3c

Euroopa Parlamendi valimistel osalevad erakonnad järgivad demokraatlikke menetlusi ja läbipaistvuse põhimõtet nende valimiste kandidaatide valikul.

Artikkel 3d

Euroopa Parlamendi valimiseks esitatud kandidaatide nimekirjas peab olema tagatud sooline võrdõiguslikkus.

Artikkel 3e

Euroopa Parlamendi valimistel kasutatavatel hääletussedelitel on võrdselt nähtavad riikide erakondade nimed ja logod ning Euroopa tasandi erakondade nimed ja logod.

Liikmesriigid toetavad ja soodustavad sellise liitumise kajastamist valimissaadetes televisioonis ja raadios ning valimiskampaania materjalides. Valimiskampaania materjalides on viide Euroopa tasandi erakonna programmile juhul, kui liikmesriigi erakond on sellega liitunud.

Euroopa Parlamendi valimistel kehtivad valimiskampaania materjalide saatmisele samad eeskirjad, mida kohaldatakse üleriigilistel, piirkondlikel ja kohalikel valimistel asjaomases liimesriigis.

Artikkel 3f

Euroopa tasandi erakonnad nimetavad oma kandidaadid Euroopa Komisjoni presidendi ametikohale vähemalt 12 nädalat enne artikli 10 lõikes 1 osutatud valimiste toimumise aega.“.

5) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 4a

Liikmesriigid võivad võtta Euroopa Parlamendi valimistel kasutusele elektroonilise ja interneti kaudu hääletamise ning sellisel juhul peavad nad võtma piisavad meetmed, et tagada tulemuse usaldusväärsus, hääletuse salajasus ja andmekaitse.

Artikkel 4b

Liikmesriigid võivad anda oma kodanikele võimaluse hääletada Euroopa Parlamendi valimistel kirja teel.“.

6) Artikli 5 lõike 1 teine lõik jäetakse välja.

Kolmapäev, 11. november 2015

7) Artikkel 6 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 6

1. Euroopa Parlamendi liikmed hääletavad individuaalselt ja isiklikult. Neid ei seo mingid juhised ning nad ei ole seotud mandaadiga. Nad esindavad kõiki liidu kodanikke.

2. Euroopa Parlamendi liikmetel on sellised privileegid ja immuniteedid, mida kohaldatakse nende suhtes vastavalt Euroopa Liidu lepingule, Euroopa Liidu toimimise lepingule ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingule lisatud protokollile nr 7 Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide kohta.“.

8) Artiklit 7 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Euroopa Parlamendi liikme volitused ei ole ühitatavad järgmiste volitustega:

— liikmesriigi valitsuse liige,

— riigi või piirkonna parlamendi või seadusandlike volitustega kogu liige,

— Euroopa Komisjoni liige,

— Euroopa Liidu Kohtu kohtunik, kohtujurist või kohtusekretär,

— Euroopa Keskpanga juhatuse liige,

— Euroopa Kontrollikoja liige,

— Euroopa ombudsman,

— Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige,

— Regioonide Komitee liige,

— Euroopa Liidu toimimise lepingu või Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel liidu fondide haldamiseks või alalise vahetu haldusülesande täitmiseks loodud komitee või muu organi liige,

— Euroopa Investeerimispanga direktorite nõukogu, halduskomitee või personali liige,

— Euroopa Liidu institutsioonide või nende juurde moodustatud spetsialiseeritud asutuste või Euroopa Keskpanga tegevtöötaja või -teenistuja.“;

b) lõige 2 jäetakse välja;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Euroopa Parlamendi liikmed, kelle suhtes lõiked 1 ja 3 muutuvad kohaldatavaks artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja jooksul, asendatakse vastavalt artiklile 13.“.

9) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 9a

Kõigil liidu kodanikel, sealhulgas kolmandas riigis elavatel või töötavatel kodanikel, on õigus hääletada Euroopa Parlamendi valimistel. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid selle õiguse kasutamise tagamiseks.

Artikkel 9b

Iga liikmesriik nimetab kontaktasutuse, mis vastutab valijate andmete vahetamise eest partnerasutustega teistes liikmesriikides. See asutus edastab partneritele hiljemalt kuus nädalat enne valimiste esimest päeva ühtse ja turvalise elektroonilise sidevahendi kaudu andmed nende liidu kodanike kohta, kellel on rohkem kui ühe liikmesriigi kodakondsus ning nende liidu kodanike kohta, kes ei ole selle liikmesriigi kodanikud, kus on nende alaline elukoht.

Kõnealuse kodaniku kohta edastatud teave sisaldab vähemalt perekonna- ja eesnime, vanust, elukohaks olevat asula nime ja asjaomasesse liikmesriiki saabumise kuupäeva.“.

10) Artiklid 10 ja 11 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

1. Euroopa Parlamendi valimised korraldatakse iga liikmesriigi määratud kuupäeval või kuupäevadel ja kellaaegadel. See kuupäev või need kuupäevad peab/peavad kõigis liikmesriikides langema samasse ajavahemikku, mis algab neljapäeva hommikul ja lõpeb sellele järgneval pühapäeval. Valimised lõppevad kõigis liikmesriikides kõnealusel pühapäeval kell 21.00 Kesk-Euroopa aja järgi.

2. Liikmesriigid ei avalda häälte lugemise tulemusi ametlikult enne, kui hääletamine on lõppenud. Esimesed ametlikud prognoosid tulemuste kohta edastatakse kõigis liikmesriikides üheaegselt lõikes 1 osutatud valimiste ajavahemiku lõppedes. Enne seda ei või avaldada mingeid uksesuu küsitlustel põhinevaid prognoose.

3. Kõigis liikmesriikides algab kirja teel antud häälte lugemine siis, kui hääletamine on lõppenud liikmesriigis, mille hääletajad hääletavad lõikes 1 osutatud ajavahemikus viimasena.

Artikkel 11

1. Pärast nõukoguga konsulteerimist määrab Euroopa Parlament kindlaks valimiste toimumise aja vähemalt üks aasta enne artiklis 5 osutatud viieaastase tähtaja lõppemist.

2. Euroopa Parlament tuleb ilma kutsumiseta kokku esimesel teisipäeval pärast ühe kuu möödumist valimistähtajast, ilma et eespool öeldu piiraks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 229 kohaldamist.“.

11) Artiklid 14 ja 15 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 14

Ettepaneku käesoleva akti rakendusmeetmete kohta teeb Euroopa Parlament oma liikmete häälteenamusega ning nõukogu võtab need vastu kvalifitseeritud häälteenamusega pärast komisjoniga konsulteerimist ja Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

Artikkel 15

Käesolev akt on koostatud hispaania, hollandi, iiri, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome ja taani keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

Ühinemislepingute kohaselt on ka käesoleva akti bulgaaria-, eesti-, horvaadi-, leedu-, läti-, malta-, poola-, rumeenia-, slovaki-, sloveeni-, tšehhi- ja ungarikeelsed tekstid autentsed.“.

12) I ja II lisa jäetakse välja.

Kolmapäev, 11. november 2015

Artikkel 2

1. Artiklis 1 sätestatud muudatused jõustuvad selle kuu esimesel päeval, mis järgneb kuule, mil liikmesriigid kiidavad käesoleva otsuse sätted heaks kooskõlas oma vastavate põhiseadusest tulenevate nõuetega.

2. Liikmesriigid teatavad oma riigisiseste menetluste lõpulejõudmisest nõukogu peasekretariaadile.

Artikkel 3

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel,

Nõukogu nimel

eesistuja